

# АНАЛІТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ З ПИТАНЬ РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ОСВІТИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН (ЗА МОНІТОРИНГОМ ЗАРУБІЖНИХ ЗМІ)

**Укладач:**

**Карпенко О. В.**, к. держ. упр., зав. відділу  
науково-аналітичної обробки та поширення інформації в  
сфері освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

У другий половині 2010 р. у зарубіжних ЗМІ з'явилася низка повідомлень, що висвітлюють актуальні події в освітянській сфері, а саме:

**DW-WORLD.DE**  
**DEUTSCHE WELLE**



## У ЧЕХІЇ ВПЕРШЕ ЗА 20 РОКІВ ВІДЧУТНО ПІДНЯЛИ ЗАРПЛАТИ ВЧИТЕЛЯМ

*Інтернет-представництво  
Української редакції «Німецька хвиля»  
15. листопада 2010*

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6233575,00.html>

З огляду на глобальну економічну кризу, зарплати чеських державних службовців повсюдно скорочуються. виняток становлять учителі, платня яких має ґрунтовно збільшитись. Нова система оплати освітян позитивно позначиться насамперед на молодих учителях початкових шкіл, чия платня збільшується на п'ять з половиною тисяч крон, тобто на 220 євро. у середніх школах той самий вчительський континент отримає на чотири тисячі більше. Це чи не найбільше підняття зарплати працівникам освіти в чехії за останні 20 років. Міністерство освіти вважає, що таким чином буде ліквідовано перманентну кадрову кризу, спричинену відпливом педагогів-початківців. учителі з понад двадцятирічним стажем поліпшать свій бюджет тисячею двомастами кронами. Не забуто і виховательок дитячих садочків. до їхньої місячної платні додається сім з половиною тисяч крон (300 євро). але... уточнення! якщо вихователька має високу освіту. урядова ухвала, якою передбачено покращання матеріального становища освітян, приходить в той час, коли зарплати інших службовців «усихають». Чеські профспілки протестують і погрожують страйком. чи підтримають їхній протест учителі? голова вчительської профспілки франтішек добшик, сказав в інтерв'ю газеті *hospodářské noviny*, що це кожен педагог має вирішити сам.

**DW-WORLD.DE**  
**DEUTSCHE WELLE**



## МОВНА РЕВОЛЮЦІЯ ПО-ГРУЗИНСЬКИ

*Інтернет-представництво  
Української редакції «Німецька хвиля»  
13. листопада 2010*

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6185292,00.html>

Перетворити маленьку пострадянську країну на державу, де всі вільно говорять англійською. На це спрямована нова державна програма для школярів. Тисячі англомовних іноземців вже запрошені асистентами до грузинських шкіл.

Сотні іноземних вчителів вже стали до роботи у школах по всій Грузії.

У світлі останніх грузинсько-російських конфліктів мовна політика Тбілісі набуває певного політичного забарвлення. Утім, на відміну від старшого покоління, яке було зобов'язане вчити російську в часи СРСР, теперішня грузинська молодь сама прагне опанувати англійську.



## I AM GEORGIAN - З АВСТРАЛІЙСЬКИМ АКЦЕНТОМ

*Інтернет-представництво Української служби  
Британської Радіомовної Корпорації (BBC)  
9 вересень, 2010 р.*

[http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2010/09/100909\\_georgia\\_literacy\\_hb.shtml?print=1](http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2010/09/100909_georgia_literacy_hb.shtml?print=1)

За даними ООН у Грузії 100% населення грамотні. Нова ініціатива грузинського уряду полягає не тільки у підтримці грузинської письменності, а й у досконалому вивченні іноземних мов. У Грузії вважають, що англійську слід знати, як рідну. Президент Саакашвілі її дуже добре знає. Вчителька із майже сорокарічним стажем З. Іванелашвілі розповідає про зміни, які очікують грузинських школярів. Тамтешній уряд запросив тисячу носіїв англійської мови у країну, які викладатимуть у школах:

"Я вже мала досвід спілкування з жінкою з Америки, яка викладала у нашій школі. Вона не була професійним вчителем, але дуже освічена і вона мені допомогла з інтерактивним навчанням дітей. Для них це не тільки вивчення мови, а і пізнання іншої культури та людей. Я вважаю це дуже гарною ідеєю".

Втім не всі грузинські освітяни позитивно оцінюють нові ідеї уряду.

Асистент професора університету І. Чавчавадзе у Тбілісі С. Джанашіа каже, що багато аспектів цієї ініціативи і досі нез'ясовані.

«Зараз до Грузії приїхало близько двохсот вчителів. Представники міністерства говорять, що їх буде тисяча, а от наш президент нещодавно заявив, що буде десять тисяч. Досі невідомо, з яких країн вони приїдуть. Раніше казали, що з Британії та США, а тепер додають, що з Австралії, Нової Зеландії та Південної Африки. Тобто, грузинських дітей вчитимуть говорити з південноафриканським акцентом?».

Водночас фахівці переконані, що спілкування з іноземцями дасть школярам не тільки практику, а і краще знання мови. Вони будуть обмінюватися культурним досвідом та більше дізнаватися про інші країни, звідки приїхали їхні вчителі. Англомовні викладачі житимуть у сім'ях учнів або вчителів школи.

**DW-WORLD.DE**  
**DEUTSCHE WELLE**



## БІЛЬШЕ ЧОЛОВІКІВ – У ДИТСАДКИ, ВВАЖАЮТЬ В УРЯДІ НІМЕЧЧИНИ

*Інтернет-представництво  
Української редакції «Німецька хвиля»  
20 липня 2010*

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,5819550,00.html> 20.07.2010

«Нам потрібно більше чоловіків-вихователів», - переконана німецький міністр у справах сім'ї Кристина Шредер. Для цього вона започаткує в Німеччині спеціальну програму для перекваліфікації. Виховательський персонал у дитсадках Німеччини

налічує приблизно 420 тисяч людей, лише три відсотки з них – чоловічої статі. У деяких федеральних землях, як-то в Баварії, ця частка ще менша (всього 2,2 відсотка). Таку ситуацію прагне змінити наймолодша міністр німецького уряду. Кристина Шредер оголосила в інтерв'ю газеті Stuttgarter Nachrichten про запровадження програми, яка має зробити привабливішою роботу вихователя саме для чоловіків.

Згідно з планами міністерства у справах сім'ї, чоловікам, які вже мають професійну освіту, в рамках програми будуть створені умови впродовж двох років перекваліфікуватися на вихователя. Програма має стартувати вже наступного року. Пілотні проекти, які проводилися в землі Бранденбург, були дуже успішними. Чоловіки, які перекваліфікувалися на вихователів, не лише знайшли своє нове покликання в житті, але й дуже швидко – нову роботу.

**Вихователів узагалі бракує.** Нагальність запровадження нової програми пояснюється передусім тим, що в Німеччині взагалі сильно бракує вихователів. Розширення мережі дитсадків для догляду за дітьми, молодшими за 3 роки, потребує, за попередніми підрахунками, додатково до 2013 року ще 40 тисяч вихователів.

Хоча не лише брак персоналу спонукав міністерство до популяризації професії вихователя серед чоловіків. Кристина Шредер вже упродовж тривалого часу пропагує дистанціювання від класичного погляду на цю професію як суто жіночу. Рівноправність на ринку праці має функціонувати не лише в тому напрямку, що жінки дедалі більше йдуть у суто чоловічі професії, але й навпаки, наголошує Шредер.

**Чоловіки – не кращі вихователі, але й не гірші.** Фахівці також зазначають, що чоловіки-вихователі у дитячих садках та яслах лише позитивно впливають на розвиток дітей. «Чоловіки мають геть інший вплив на дітей, ніж жінки. Це абсолютно природно. Адже деякі речі, які вважають важливими чоловіки, практично не помічають жінки. І навпаки», - каже Даніель Горнік, який працює вихователем в одному з дитсадків міста Шверіна. Між дітьми й вихователями-чоловіками виникає зовсім інший контакт, ніж між виховательками й дітьми, стверджують педагоги. Передусім хлопчики мають зиск з того, коли серед вихователів є чоловіки. Водночас на багатьох батьківських форумах в інтернеті можна прослідкувати й занепокоєність тим, що чоловіки-вихователі є не настільки дбайливими у ставленні до дітей, як жінки. Хоча більшість батьків, у яких діти мають рідкісну нагоду ходити до садочків з вихователями-чоловіками, такі застереження однозначно відхиляють.

DW-WORLD.DE  
DEUTSCHE WELLE



## ЯК ДОПОМАГАЮТЬ ГРОШОВІ ПРЕМІЇ ФІНСЬКИМ ВЧИТЕЛЯМ

*Интернет-представництво  
Української редакції «Німецька хвиля»  
6 листопада 2010*

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6188413,00.html>

Фінські школи у цілій Європі ставлять за приклад. Та аби заохотити викладачів до навіть стараннішої роботи, для них запровадили грошові премії.

Вже 10 років М. Паайанен викладає в початковій школі у східній частині Гельсінкі. Під час уроків він намагається дати дітям якомога більше вільного простору. Вони мають самостійно вчитися, а не просто повторювати за ним, як папужки. Так діти вчаться брати на себе відповідальність. «Я люблю працювати з дітьми, з людьми, які мають власні амбіції. Я відразу бачу, чи дає моя робота результат, коли діти фактично чомусь навчаються. Це мій маленький успішний досвід», – каже вчитель.

Фінські школи вважаються в Європі зразковими. Дослідження Організації з економічної співпраці та розвитку (ОЕСР) регулярно виставляють фінській шкільній системі високий бал. Школярі особливо добре виявляють себе під час іспитів. Досягати цього результату також належить до обов'язків учителя. Викладачі особливо мотивовані – в тому числі через гроші. М. Паайанен щомісяця отримує бонус, оскільки працює понаднормово і його учні демонструють гарні результати. «Я отримую не так багато преміальних на місяць, напевно, 100 євро. Але це показує мені, що керівники й батьки впевнені, що я – хороший учитель. Це визнання важливе для мене».

**Робота вчителя – престижна.** Фінським вчителям часто невідомі труднощі, які мають їхні колеги у інших європейських країнах, зокрема дефіцит нових кадрів. Університети можуть відбирати найкращих кандидатів, бо чимало студентів бажають пов'язують своє майбутнє з викладацькою роботою. Вчителі мають такий же суспільний статус як лікарі чи адвокати. І обидва випадки стрілянини, що трапилися кілька років тому у фінських школах, показали ще виразніше, наскільки важливою є роль учителя.

Н. Галонен навчає дітей у середній та реальній школі у передмісті Гельсінкі. Там мешкає чимало мігрантів, родин із невеликим доходом. Вона отримує додаткову платню, бо дбає про дітей із різноманітними вадами. Нещодавно вона читала анти-насильницькі лекції.

«Із часу інцидентів зі стріляниною ми всі стали дуже чутливі. Діти теж бояться, що тут щось подібне трапиться. Тому вони часто розповідають нам, коли думають, що якийсь юнак поводить незвично чи відвідує певні Інтернет-сайти. Ми стежимо, щоб діти не влаштовували так званий «моббінг», не об'єднувалися проти когось. Ми стали значно уважнішими», - переконує вчителька.

Для цього провадяться особливі шкільні заняття. Учні вчаться під час рольових ігор довіряти одне одному. Учителька отримує на 400 євро на місяць більше за такі додаткові обов'язки.

**Ініціативність винагороджується.** М. Паайанен реалізував у своїй школі ще й проект із захисту довкілля. Тут діти вчаться, як можна переробляти сміття у школі. За це йому також трохи платять додатково. Щороку директор школи нагороджує 5 найкращих учителів додатковими преміями. «Я обираю переможців за їхню здатність працювати в команді й учительські методи. Викладачі отримують за це оцінки – від 1 до 5», - розповідає директор М. Роппонен.

Бути вчителем досі залишається його омріяною справою, каже Паайанен. А додаткові гроші допомагають йому швидше забути про всі негативні моменти, які бувають у класі.



## ОСВІТА ПО-РУМУНСЬКИ: ЩЕ БІЛЬШЕ СКОРОЧЕНЬ

*Інтернет-представництво  
Української редакції «Німецька хвиля»  
3 жовтень 2010*

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6066281,00.html>

Міжнародний валютний фонд наполягає на тому, щоби Румунія скоротила свій бюджетний дефіцит. Щоби отримати кредит МВФ, у Бухаресті значно урізали видатки на хронічно хвору систему освіти країни. На дворі осінь - найдинамічніша пора навчального року. Але в коридорах шкіл у Бухаресті вже відчуваються зміни. Чимало вчителів не повернулися до роботи після літніх канікул, розповідає учениця однієї з середніх шкіл у Бухаресті Феліція. «Наприклад, ми не маємо вчителя з фізики та хімії і від початку навчального року у нас ще не було жодного уроку з цих предметів», - каже вона.

Деякі вчителі, які усе ж залишилися працювати скаржаться на надтяжкі умови у яких їм доведеться працювати цього року. «Я працюю вчителем вже 30 років, але початок цього навчального року був найважчим за всі роки. Окрім урізання зарплатні, яке похитнуло мотивацію до роботи, у нас є скорочення ставок і робочих місць. А ще, протягом дня у школі вже немає охоронця», - каже вчитель І. Георгеску.

**Удар по зарплатні.** Упродовж року зарплати вчителям, і без того невисокі, урізали на чверть. Але школи залишають не лише досвідчений викладацький персонал, але й навіть допоміжний: технічки, двірники та навіть завгоспи, скаржиться голова однієї з провідних румунських профспілок К. Чіосу. Торік було урізано майже 19 тис. робочих місць у школах. Цьогоріч скоротилося ще 15 тис. ставок.

**Гірше, ніж у сусідів.** Ці урізання додалися до недофінансування і скорочень, які існували у румунській освітній системі упродовж останніх 10 років. І це незважаючи на те, що за законом принаймні 6 відсотків ВВП має витратитися на освіту. Тим часом, уряд Румунії вже повідомив про плани подальшого урізання бюджету на наступний рік. А це означає, що чимало румунських дітей незабаром вже можуть забути як виглядає урок з фізики чи хімії.

### **Публікації про освітні реформи (за матеріалами педагогічної преси Російської Федерації)**

**Упорядник:**  
**Самчук Л. І., зав. відділу**  
*наукової інформаційно-бібліографічної діяльності*  
*ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

1. Базилевский, А. А. Инновационный менеджмент модернизации системы образования Хабаровского края / А. А. Базилевский // Высш. образование сегодня. – 2010. – № 10. – С. 2–5. – Библиогр.: 6 назв.

2. Васильева, Е. В. Проектная деятельность и продвижение инноваций в систему образования / Е. В. Васильева // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 35–38.

3. Горылев, А. И. Международные образовательные проекты как средство внедрения инновационных педагогических технологий в российские университеты : (на примере проекта Tempus «Проектно-ориентированные методы обучения в российских университетах») / А. И. Горылев, Е. Ю. Груздинская // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 28–31. – Библиогр.: 6 назв.

4. Государственные приоритеты профессионального образования // *Проф. образование. Столица.* – 2010. – № 10. – С. 2–15.

*31 августа 2010 года состоялось заседание Государственного совета Российской Федерации и Комиссии при Президенте РФ по модернизации и технологическому развитию экономики России. Был обсужден вопрос «О приоритетах развития профессионального образования в Российской Федерации».*

5. Жегин, П. А. Базовые элементы и возможности интеграции вводных программ в систему высшего педагогического образования : на опыте Франции, Австрии, Нидерландов / П. А. Жегин // *Высш. образование сегодня.* – 2010. – № 10. – С. 14–17. – Библиогр.: 16 назв.

6. Замостьянов, А. А. Модернизация в координатах Просвещения / Арсений Александрович Замостьянов // *Нар. образование.* – 2010. – № 8. – С. 54–59.

*Новая стратегия развития образования.*

7. Зарипова, В. М. Формирование комплексной информационной системы вуза на основе опыта европейских университетов / В. М. Зарипова, Н. Ю. Кожевникова // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 42–48. – Библиогр.: 7 назв.

8. Запесоцкий, А. С. Образование и культура: проблемы российской модернизации / А. С. Запесоцкий // *Социология образования.* – 2010. – № 7. – С. 4–17. – Библиогр.: 18 назв.

9. Засыркин, В. П. Модернизация педагогического образования в условиях изменения требований к профессии преподавателя / В. П. Засыркин // *Социология образования.* – 2010. – № 6. – С. 39–49. – Библиогр.: 10 назв.

10. Звонников, В. И. Проблемы подготовки кадров по управлению персоналом при переходе на уровневую систему обучения / В. И. Звонников, А. Я. Кибанов // *Высш. образование сегодня.* – 2010. – № 10. – С. 19–22. – Библиогр.: 4 назв.

11. Иванова, Л. С. Модернизация стратегического управления подготовкой кадров для инновационной экономики / Л. С. Иванова // *Социология образования.* – 2010. – № 4. – С. 43–50. – Библиогр.: 9 назв.

12. Ковтун, Е. Н. Европейский формат российских образовательных программ / Е. Н. Ковтун // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 38–42.

13. Логвинов, И. И. Прошлое и будущее отечественной общеобразовательной школы / Игорь Иосифович Логвинов // *Нар. образование.* – 2010. – № 8. – С. 11–17.

*Подходы к реформе общеобразовательной школы.*

14. Матеев, Д. А. Коммуникативные аспекты образовательного дискурса в условиях реформы высшего образования / Д. А. Матеев // *Философия образования.* – 2010. – № 3. – С. 96–102. – Библиогр.: 11 назв.

15. Могилев, А. В. Стратегия и пути развития российского образования / Александр Владимирович Могилев // *Нар. образование.* – 2010. – № 8. – С. 44–50.

16. Переверзева, Н. Ю. Роль образования в управлении социально-демографическими процессами региона / Н. Ю. Переверзева // *Социология образования.* – 2010. – № 4. – С. 63–70. – Библиогр.: 5 назв.

*В статье раскрывается содержание проблем реформирования образования, повышения его качества и доступности.*

17. Сафронова, М. В. Психосоциальное самочувствие преподавателей высшей школы в условиях модернизации образовательного процесса / М. В. Сафронова // *Философия образования.* – 2010. – № 3. – С. 108–114. – Библиогр.: 8 назв.

18. Сенашенко, В. С. О тенденциях реформирования российской высшей школы / В. С. Сенашенко, Г. Ф. Ткач // *Высш. образование в России.* – 2010. – № 10. – С. 29–42. – Библиогр.: 19 назв.

19. Степанова, А. Н. Система реформирования образования в современной России: компьютерные и традиционные технологии / А. Н. Степанова // *Философия образования.* – 2010. – № 3. – С. 71–77. – Библиогр.: 10 назв.

20. Студенова, Е. Г. Особенности совместного европейского проекта по подготовке бакалавров в сфере социальной работы в рамках программы Tempus / Е. Г. Студенова // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 31–34.

21. Тебенькова, Е. А. Кластерный подход к управлению инновационными процессами в региональной системе образования / Е. А. Тебенькова // *Инновации в образовании.* – 2010. – № 10. – С. 109–119. – Библиогр.: 7 назв.

*Кластер – организационная форма объединения усилий заинтересованных сторон в направлении достижения конкурентоспособных преимуществ.*

22. Шведова, С. В. Болонский клуб в России: предпосылки создания и перспективы развития / С. В. Шведова // *Alma mater. Вестн. высш. шк.* – 2010. – № 9. – С. 22–24. – Библиогр.: 7 назв.

*Цель статьи – представить Болонский клуб в РФ как первое открытое объединение университетов, стремящихся занять активную позицию в международном образовательном пространстве.*

23. Шурупова, Р. В. Моделирование инновационной деятельности преподавателей медицинских вузов: парадигмальные и технологические основы / Р. В. Шурупова // *Инновации в образовании.* – 2010. – № 10. – С. 120–128. – Библиогр.: 9 назв.